

BİTİŞİKLİK KURAMI

Hızl:

ELİF ŐİRİNGÜL

ASLIHAN AKBAĞ

JOHN BROADUS WATSON (1889-1958)

- Güney Carolina, Greenville'de yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Watson, katılık ölçüsünde dindar bir anne ile ayyaş, evlilik dışı ilişkiler peşinde koşan bir babanın arasında sürüp giden çatışmaların ortasında büyümüş, babası tarafından terk edilmiş, oldukça problemlili, şiddet eğilimli bir çocukluk dönemi geçirmiştir

- Ebeveynleri gibi kendisi de ilk evliliğini yürütememiştir. Babası gibi onun da çocuklarıyla ilişkisi hiç iyi olmamıştır. Ancak davranışçılık adını verdiği yeni psikolojik yaklaşım konusundaki gözlemlerini ve çalışmalarını ağırlıklı olarak kendi çocukları üzerinde yapmıştır .

- *'Bana rastgele bir bebek verin, soyu-sopu, yetenekleri, eğilimleri, becerileri, vs. ne olursa olsun, ondan istediğim şeyi yaratayım. Bir doktor, avukat, tüccar, hatta bir hırsız, bir katil.'*

WATSON

- Watson insan davranışını tamamen refleksler, uyarıcı-tepki ilişkisi ve pekiştiricinin etkisi ile açıklamaya çalışmıştır.
- Watson, davranışların başlangıç noktası olarak refleksleri kabul eder.
- İnsanların uyaran tepki bağlarıyla doğduğuna inanır ve bunlara refleks adını verir.
- O, bütün davranışlarımızın klasik koşullanma yoluyla öğrenileceğini savunmuştur.

BİTİŞİKLİK KURAMI-WATSON

- Koşullanma, pekiştirici uyarıcı olan koşulsuz uyarıcı önce koşullu uyarıcı sonra verildiğinde oluşmaktadır ve ancak koşulsuz uyarıcı hemen sonra verildiğinde meydana gelmektedir.
- Bu uyarıcılar ne kadar sık birlikte verilirse, aralarındaki ilişki de o kadar güçlenmektedir.
- Watson, sonuç olarak, öğrenmede sadece bitişiklik ve sıklık ilkelerini kabul etmekte, pekiştirmenin gereğine inanmamaktadır.

- Bilinçlilik, iç gözlem, içgüdü gibi kavramları reddetmiştir.
- Ölçülebilen davranışları, uyarıcı-tepki ilişkilerini, öğrenilmiş davranışları ve şartlandırmayı öne çıkarmıştır.
- 1920'de yayımlanan ilk ve ünlü şartlandırma deneyinde 'Küçük Albert' adını verdiği küçük bir çocukta, yüksek bir zil sesini kullanarak beyaz bir kobaya karşı şartlı bir korku yaratmıştır.

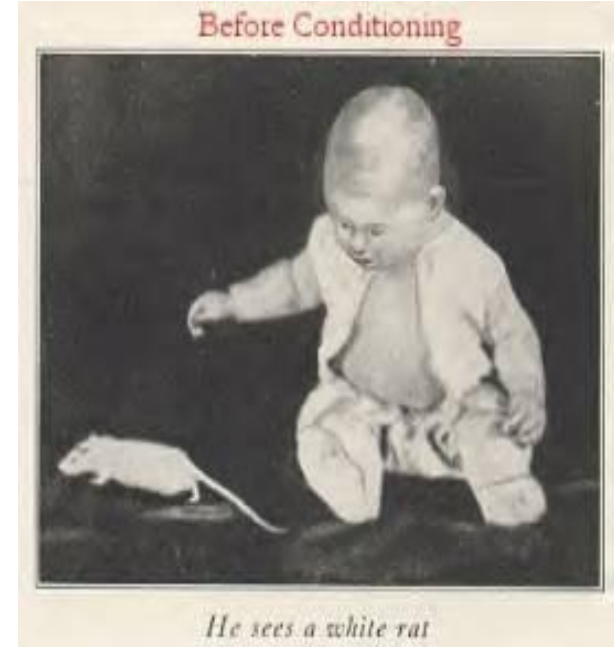

Watson öğrenmenin bitişiklik ve tekrar yolu ile oluştuğu görüşünü ispatlamak amacıyla Albert isimli 11 aylık bir çocuk ile bir çalışma yapmıştır

- John Watson, eğer köpek koşullanabiliyorsa insanda koşullanabilir düşüncesiyle yola çıkmış ve arkadaşı Rayner ile 11 aylık Albert isimli bir bebek üzerinde çalışmışlardır. Çocuğa beyaz bir fare göstermişler ve o anda yüksek gürültü çıkarmışlar. Bir süre sonra çocuk fareyi görür görmez ağlamaya başlamıştır. Bu şekilde bebeğe koşullanma yoluyla korku tepkisi kazandırılmıştır.

- Daha sonra Albert uyarıcı genellemesi sonucunda fareye benzer her şeyden, beyaz sakaldan, annesinin giydiği kürkten, pamuktan korkmaya başlamıştır.

- Watson, Albert'e korkmayı öğrettiği gibi korkmamayı da öğretebileceğini ileri sürmüştür; ancak Albert'in annesi çocuğu deneyden aldığı için bu iddiasını ispat edememiştir. Watson, korku veren uyarıcı ile rahatlatıcı bir uyarıcının birlikte verilmesinin zaman içinde korku tepkilerini ortadan kaldıracağını söylemiştir.

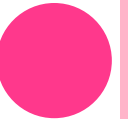

WATSON'UN ÖĞRENME YAKLAŞIMI

- Watson, öğrenme psikolojisinde davranışçı öğrenme kuramının kurucusu olarak bilinir. Watson insanın boş bir levha olarak doğduğunu, doğuştan getirdiği herhangi bir bilgi ve beceri olmadığını, her şeyi çevresinden öğrendiğini belirtir.

Watson,
öğrenmenin temel
ilkesinin bitişiklik ve tekr
ar olduğunu belirtir.
Bitişik uyarıcılar birbiri
ile koşullanır. İki
uyaranın birkaç kere
birlikte verilmesi
koşullanma için yeterlidir.

WATSON KURAMININ TEMEL ÖGELERİ

- Davranışçıdır.
- Çevrecidir.
- En son ve en sık ilkesi.
- Bitişiklik (yakınlık) ilkesi
- Bağ ilkesi

EN SON VE EN SIK İLKESİ

Watson öğrenmede pekiştirme ya da ödüllendirmeden söz etmemiştir. Watson'a göre bir uyarıcıya verilecek tepki, o uyarıcıya verilmiş en son ve en sık tekrarlanmış tepkidir.

Ör: Okulda matematik problemini çözmekten hoşlanmayan bir öğrenci, karşılaştığı bir başka matematik problemini çözmekten de hoşlanmaz.

WATSON'UN ÖĞRENMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN EĞİTİM AÇISINDAN DOĞRULARI

- Pavlov'u Amerika'ya tanıtmış ancak kendisi tüm ilkeleri kabul etmemiştir.
- Watson'a göre öğrenme, koşullu ve koşulsuz uyarıcıların birbirine çok yakın zamanlarda verildiğinde meydana gelmektedir. Bunlar ne kadar sık verilirse aralarındaki ilişki o kadar güçlenmektedir.

- Watson öğrenmede bitişiklik ve sıklık ilkelerini kabul etmekte ancak pekiştirmenin gereğine inanmamaktadır.
- Çocukların korkularının ve diğer duygusal özelliklerinin giderilmesi ile ilgili bazı ilkelerin (sistemik duyarsızlaşma) uygulamalarının öncülerindedir.
- İstenilen davranışların kazandırılmasında tekrarın önemini vurgulamıştır.

BİTİŞİKLİK KURAMININ ÖĞRETİME KATKISI

- Çocuklara istenilen niteliklerin kazandırılacağı görüşünün temellerini atmıştır.
- Çocukların korkularının ve olumsuz diğer duygusal özelliklerinin giderilmesi ile ilgili bazı ilkelerin (örneğin; sistematik duyarsızlaştırma) uygulamaların da öncülerinden birisidir.
- Öğrenmede, istenilen davranışların kazanılmasında tekrarın önemini vurgulamıştır.

EĞİTİM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Öğrenmede tekrar önemlidir.
- En son yapılan davranışın tekrarlanma olasılığı daha yüksektir.
- Watson gerekli çevre düzenlemesinden sonra uygun uyarıcılar çocuğa verilirse çocukta istenilen nitelikler kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyazı, Fatma, Eğitim Bilimlerinde Yer Alan Bazı Psikolojik Akımlar.
- Oktaylar, Hasan Can, 'Öğrenme Psikolojisi', Yargı yay., Ankara, 2012.
- Öğrenme Psikolojisi, Yediiklim Dergisi -3, Yediiklim yay., Ankara, 2011
- Senemoğlu, Nuray, Gelişim Öğrenme ve öğretim, 11. Baskı, Gazi Kitap Evi Ankara, 2005
- Ülgen, G., Eğitim Psikolojisi, 3.baskı, Alkım Yayınevi, İstanbul, 1997.

